

לפני ארבע-חצי שנים ניגש אדם בודד לקברו של ברל כצנלסון, על שפת הכינרת, הניח שם את פינקסיהחבר שהעיד כי במשך 17 שנה היה חבר מפא"י. יהודה בן גשר עשה זאת בשל הזעזוע העמוק שגרם לו פרוץ פרשת לבון. הפרידה היתה קשה. כי מאז עלה מברלין מולדתו ב-1939, היה פעיל בתנועה הקיבוצית, שירת בצבא הבריטי ואירגן עלייה בלתי-לגיאלית לארץ. במלחמת העצמאות שירת כצלף בצה"ל. כיום הוא בן 43, ומכהן כפעיל מרכזי בקבוצת-הפרופסורים למען הפירוק האטומי של המרחב הישראלי-ערבי, שזכתה להר בינלאומי.

הינכתי נכרי בארצי!

יגית למדי לגישתם של רבים וטובים מאלה הנמצאים כיום במסגרת מפלגות-המעורר, והמעוגנים עדיין בתחום-הציביליזציה הקרוי במונח קלאסי "תנועת-הפעילים הצינתי" הסוציאליסטית, והכולל ל- מעשה גם את מפא"י ואת מקורביה. ומאחר שגם מר צאי שלי ממתנה זה - סב"י הוא שעיקר השגותי על הידועה השגורות בו עד עצם היום הזה. לכן אשאל את חיים גורי, ואת הקרובים הרבים לדעתו:

יהודה בן גשה

כוחו הממחדש לבקרים של מחנה תנועת-העבודה? מהו? חידוש ספילת עלילת-הדם על התנועה הרבינוניסטית (שתמיד התנגדה בחריפות לדעותיה ביחס לערבים וב" צנינים אחרים) בקשר לרצח חיים ולרוורוב זיל?

חידוש מיסטר-הדיכוי של חושי ואלמוגי ב"היפה הארומה"? (שהדבר האדום היחיד בהם, בשנים האחרונות, היה צבע דמו שפוף של חבר קואופרטיבי-הקצבים, דב שימנסקי?)

חידוש פעולת-הסיוון, באמצעות הפלמ"ח, שכפסע היה בשעתה בינה לבין פרוץ מל"ח המתאחים קטלנית? חידוש שיטות-השיי, נוסח עינוי גיל אמסטר?

חידוש בנוסח קיביה ר"עסקה-ביש" של 1953/4, כהנהגת נצר "תנועת-העבודה" משה דיין, ועל אחריות שרי-הבטחון מטעם "תנועת-העבודה", דויד בן-גוריון ופנחס לבון? חידוש טישטו-העקבות ומערכת-השק רים הנתעבת הקרויה פרשת-לבון (ושמה האמיתי הוא "פרשת דויד בן-גוריון ומרעיו")?

חידוש מערכת-כחירות בין "מערך" לבין רפ"י, שני פלגיה "תשורשיים" והמרכזיים ביותר של "תנועת-העבודה הצינתי", המתגלת לגנו עינוי, תוך הפקרות בסחונות גמורה, ותוך ויתור טוטאלי על כללים אלמנטאריים של הגינות ציבורית?

יכולתי להוסיף על שאלות אלו לחיים גורי ולחבריו-לדעה כהנה וכהנה, אך אס' תפק בהן.

נה הולכת ונהרסת לעינוי ריקמת? היסוד החברתי והציבורית של תקר' מה שלמה.

טרם הפנינו את מחשבתנו ברצינות לש" אלה הגורלית: מהי תרומתנו, תרומת י"ש ראל, לקירוב השלום במרחב? עדיין לא קבענו לעצמנו מערכת-יחסים נאותה בין הרוב העיברי למיעוט הערבי במדינתנו. בשנת-קיומה השמונה-עשרה של ישראל הגנו רחוקים יותר מאי-פעם מכורשה-עמידה ברשות עצמנו מבחינה כלכלית, ועדיין מוש' תת קיומנו על מגביות יהודיות-אמריקאיות ועל מתני-שוחד מערב-גרמניים.

למפלגות הקיימות, הנמצאות כולן בדרגה כמעט-אחידה של הליר-ניחון, אין תשובות ממשיות לשאלות אלו ולבעיות-חינו המר- כיות. גם לסייע העולם הזה - כוח חדש בכנסת לא התהינה תשובות מוכנות-מראש. אולם העולם הזה גילה ניצוצות חשבים של מחשבה ביקורתית אמיצה וכנה, ושל גישה מדינית נועזת ובעלת-מעוף. לא כל צעדי השבועון הצטיינו תמיד בשקול-ידע ובריטון עצמי, אולם היכן בכלל קיימת עשייה מדינית שהיא כולה כליל-השלמות? כדי שלא יכבו, חלילה, ניצוצות ראשונים אלה - אני תומך ברשימת העולם הזה - כוח חדש.

יכולתי, אולי, להקל על עצמי את המלאכה ולהשיב קצרות: מכיון שאני רואה בחוק לשון הרע ("חולריע"), שנחקק מעיקרו כאמצעי לחיסול "השבועון ה" מסויים", את ראשיתו הבר- לטת והמוזיקת ל תחליך מסוכן, שמגמתו ההכרחית היא - חיסול מיסטרנו ה" דמוקרטי החופשי.

הגני נימנה על קוראי שבועון זה שנים לא-מעטות. יש שאני מקבל את דיעותיו הפוליטיות, ומזדהה איתן, במידה זו או אחרת, ויש ש' אני מתנגד להן בתכלית. אולם דבר אחד ברור מעל לכל ספק: זהו עתון הלווח באומץ-לב ובכשרון על כמה עניינים מרכזיים ב" סדר-חינו המדיני והציבורי, והרי מידות אלו של אומץ-לב אזרחי, ושל כשרון ל- עורר מחשבה ביקורתית, אינן מצויות בשפע בחיי-החברתנו.

שהרי "מצליחים" בישראל של היום הם דחאק הכדאניקים והמחשבים את דרכם בשקול-ידעית ובוזהירות, ביחס לאינטרסים האישיים שלהם. וכשתתון כזה נתון בסכנת חיסול מצד גורמים מדיניים בעלי מגמה אנטי-דמוקרטית - חובה להתגייס לעזרתו ללא חשבונות צדדיים וטפלים. ואם דרוש לשם כך ניהול מערכה מדינית-פרלאמנטרית - תנועה מערכה זו במלוא התוקף והתנופה, עם תיובטח המשך קיומו של העולם הזה בדרך של מתן חסינות פרלאמנטרית לעור- כיו ולתוכנו.

לכשיובטח קיומו של השבועון - נתחכם עם דיעותיו כל אימת שיהיה צורך בכך. ★ ★ ★

ולם אין זו התשובה כולה. לפני שאוסף לה כמה הערות נוספות, יורשה לי לחטוא ברישום פרסים אוטו- ביוגרפיים מעטים. במשך שבע-עשרה שנה, עד 1961, הייתי חבר-מפא"י פעיל ובעל הכרה. במפלגה זו (כמוכן במחכונתה שלפני פרשת-לבון) קיבלתי את חינוכי הפוליטי, ובמסגרתה השתתפתי, כמידת-יכולתי, בחיינו המדיניים בתקופת-הראשית של חידוש- עצמאותנו. ועד היום הזה איני מתבייש לא בהברות-לשעבר במפא"י, ולא בחינוך המ' דיני שקיבלתי בשורותיה.

אלא שמאז השתנו בחיי-החברתנו כמה וכמה דברים. ★ ★ ★

ב טור הקבוע שלו בלמרחב ("מה אומרם?") פותח ידידי חיים גורי (ידיד - על-כ"ל-פנים מצדי-אני) ב-9.7.65 ברשימה המוכרת "קשיי-הבנה" בפסקים גלוי-לב: "יש אדם שש את עצמו פתע כאיש נוכרי בארצו, הדל להבין אותה. הוא אומר לעצמו אני מבין, אך אינני מבין. אני שרוי כעת, לצערי, במצב דומה". על להודות שעד כאן הגני שותף מלא להרגשות כנה של חיים גורי.

אלא שבקטע-הסיום של אותה רשימה ספקנית כנה כותב מחברתי: "לי, אישית, ברור דבר אחד: אני רוצה לראות את כוחו המתחדש לבקרים של המחנה הגדול הקרוי תנועת-העבודה, על קיבוציה ומושביה ומסודותיה הקואופרטי- ביים, ואנשי-הרוח הקשורים בה. אני מאמין בכוחות העצומים, הגנויים במחנה הזה, אם יידע להכיר את עצמו ולפתח ללא הרף את הפילוסופיה של המהפכה הלאומית הישראלית."

נדמה לי שגישתו זו של חיים גורי אופ-

המכביה

בדידותו של הרץ למרחקים

מה עושים לספורטאי מצטיין, שהביא כבוד למדינה, בסוף הקאריירה שלו? איך גומלים לו על כך שהקריב את כוחו ומרצו למען אחרים? פשוט מאוד, דופקים אותו. נותנים לו להרגיש שהוא אפס ואף אחד לא צריך אותו יותר. מזכירים את כל הזכובים שהרג אי פעם.

כך עשו השבוע ליאיר ("פנטי") פנטי" לט, מנעו ממנו מלשאת את הלפיד בטקס הפתיחה של המכביה השביעית.

במקום מלחמה - ספורט. טקס נשיאת הלפיד בפתיחת תחרות ספורטיבית הוא מארע בעל ערך סמלי לבדו. ב" פתיחת כל אולימפיאדה נושא ספורטאי בעל-שם את הלפיד האולימפי, משביע את המוני הספורטאים להתחרות בהגינות, בהתאם לכללי המאבק הספורטיבי הטהור. מארגני המכביות בישראל מדמים לעצ" מם כי המכביה היא האולימפיאדה של העם היהודי, לכן העתיקו גם את המוסד של הלפיד, הקפידו עד פתח להעניק את הכבוד של נשיאתו בטקס הפתיחה לספור" טאי מצטיין.

כאשר נפתחו משחקי גביע אסיה למשל, וזה בכבוד של נשיאת לפיד המשחקים שייע גזרו, כך הובעה לו הערכה על שרותיו למען הכדורגל הישראלי.

פנטי היה הספורטאי הבולט ביותר של ישראל באולימפיאדה רומא, שבר עשרות שיאים בקאריירה הארוכה שלו, מילא את ארון הגביעים בביתו עד אפס מקום. אם היה אתלט ישראלי שהתקרב בהישגו ל" רמה בינלאומית, הרי היה זה הוא. עד היום הוא מחזיק בשישה שיאים ישראליים. פנטיילט הוא הרבה יותר מאשר אתלט הרץ. הוא ספורטאי בכל נימי נשמתו. את חלק הארי של חייו עד פתח הקדיש לענף ספורט בלתי-מפותח בארץ כאתלטיקה. בזמן שחבריו הכדורגלנים וכו במענקים של אלפי לירות, היה הוא צריך להתחנן כדי שיתנו לו התנאים המינימליים ל" אימון. כאשר נערכה האולימפיאדה בטוקיו נסע אליה פנטי על חשבוננו.

רק חסרון אחד יש לו: הוא אובה לאמר כל מה שבליבו, לא פעם היו ראשי אגודתו, מכבי, עומדים חסרי מענה מול טענותיו. הוא גם לא חסך מחמאות מראשי המרכז היריב, הפועל, האשימו לא פעם.

העסקנים הקטנים התנקמו בו השבוע. אנשי מכבי והפועל עשו יד אחת, נתנו את הכבוד של נשיאת הלפיד לספורטאית בינונית כדבורה טרנו. לגבי אדם כפנטיילט, ששאף לראות בנושיאת הלפיד את שיא הקאריירה הספורטיבית שלו, היתה זו מהלומה קשה.

הסכיו רובר המכביה: "החודעה המארגנת החליטה כי דבורה טרנו תישא את ה" לפיד מתוך שיקולים מקצועיים. יכול להיות שלכל מיני אנשים יש כל מיני שאיפות, בזה אי אפשר להתחשב."

ציוערת וחפרת גירוש. לא רק בקשר לנשיאת הלפיד הזכינו מארגני ה" מכביה את רמתם המקצועית הירודה.

ככדורגל יצאו קבוצות הצמרת ל- טיולים בחול, השאירו בארץ נבחרת צולעת, חסרת גירוש וניסיון.

ככדורסל התנהל מאבק עד לרגע האחרון מי מהכדורסלנים יישתתף במכביה, מי מהם ייסע לאוניברסיאדה. בסופו של דבר נשארו אמנם הכדורסלנים המצטיינים בארץ, אך לא הופיעו לאימים הנבחרת. הם טענו כי תכנית המשחקים איננה משאי' רה להם אפילו יום אחד של נופש. על העובדה שניתן היה לגלות זאת עוד בהתח' לת השנה לא חשב איש.

בהתעמלות הוחלט כי הספורט' אים יתחרו בשנים-עשר תיגילים. אך ל" מתעמלים הישראליים נודע הדבר שבוע לפני תחילת התחרויות.

אם למרות הכל תיערך המכביה בהצלחה, לא יהיו המארגנים אשמים בכך.

שחמת

אוי רומניה רומניה!

לא לעתים קרובות וזכה ישראל לכך ששמה יופיע בדירוג בינלאומי כלשהו במקום השני. בשבוע שעבר זה קרה. נבחרת השחמת של הסטודנטים הישראליים השיגה את המקום השני באולימפיאדת ה" שחמת שנערכה בעיר הרומנית סינאיה.

הישראלים בלטו בתחרות כולה, הביאו ל- סנסציה עולמית כאשר גברו על השחמ' תאים מכריית-המועצות, שתפסו את ה' מקום הראשון.

גיבור הנבחרת הישראלית היה שמעון כגן, צעיר חייכן וביישן, בוגר הטכניון בהנדסת בניין, המשרת עתה בצה"ל. כגן (23) השיג את התוצאה הטובה ביותר בכל האולימפיאדה, בלוח הרביעי בו שיתק. הוא התמודד בשבעה קרבות במישחקי הגמר, לא הפסיד אף באחד מהם, הפך למוקד התחרויות כולן.

ביום השישי האחרון חזר כגן נרגש ועייף, מפר את הדו"ח הבא לבתב "העולם הזה":

שיחקתי בהגנה סיציליאנית. פתחתי: (1) 4 5 3 (2) 3. זה בילבל לגמרי את האמן הסובייטי אנושי. על זה הוא לא חלם כלל.

כל אחד יודע שיה 5 4 זו הגנה סיצילי' אנית, אבל על הוואריאנט של 3 3 הוא לא חשב. בזכות זה הצלחתי לנצח אותו בסוף. זה היה אחד הנצחונות החשובים ביותר בכל הקאריירה שלי.

אחרי הנצחון שלי הצליחה הנבחרת שלנו לנצח את הרוסים 2 1/2 1/2.

לפני התחלת המשחק הצענו פעמיים לרוסים להסכים על תיקו. שחמת זה לא

שחמתאי כגן "ניאסו"

כדורגל, ומותר לעשות דברים כאלה. תיקו היה מבטיח לרוסים את המקום הראשון ולנו את המקום השני. אך פעמיים השיב הקפטין הרוסי בנייאס.

כשהתחזרות התחילה הלך לנו דחאק לא רע. סטפק ופליכסברוד סיימו בתיקו. יאשה בלימן גם כן סיים בתיקו, ורק אני עוד המשכתי. ואז הרוסים הציעו לנו תיקו, אבל זה היה כבר מאוחר מדי. הי' קפטין שלנו השיב בנייאס.

אחרי ארבעים מטעים ניצחתי. הרוסי נכנעו רק אחרי שקבל הוראה מפורשת מ' ראש קבוצתו. הוא היה המום לגמרי אחרי ההפסד.

בשבילנו זה היה ניצחון היסטורי. כל מי שראה את המישחק בא לחזק את ידי. אומרים גם שראש הממשלה לוי אשכול שלח לנו מברק ברכה. לא קיבלנו אותו. מילא, העיקר הכוונה.

דמעות בעיניי. היו לנו יחסים מצויינים עם המשלחות מתוניסיה וממזרח- גרמניה. בקרנו אתם במועדוני-לילה, התור- ניסאים הבטיחו לנו שאם אולימפיאדת ה' סטודנטים הבאה תערך בארצם, הם יזמינו אותנו בלי בעיות.

נגד רומניה שיחקנו כרגיל באולם הקאזינו של סינאיה. אלוף-העולם לנוער גיאורגיו ניצח את ידעל סטפק, וכל הקהל השתולל מרוב שימחה. אחר-כך ניצח בלימן, והיתה דומיית' אבל באולם. הרומנים הציעו לנו תיקו, והו' כינו לנו את כל הטובות שהם אי-פעם עשו לנו. היה לנו קצת לא נעים, אבל אמרנו לא.

ניצחתי את גיאורצסקו, וכך נחלו ה' רומנים את הפסדם היחיד בתחרויות. כזה שקט כמו שהיה שם בסוף המישחק לא שמעתי אף פעם. לכמה מהשחקנים הרומניים עמדו דמעות בעיניים, אך בכל זאת הם התנהגו יפה, המשיכו לתת לנו אוכל מדי יום ביומו, עד הסוף הטוב.